

VII. ÖĞRETMENLERİN SAYGINLIĞI

A. Evrensel Standartların Kabulü

108. ILO/UNESCO Ortak Komitesi, 5 Ekim 1966 günü kabul ettiği "*Öğretmenlerin Statüsü Hakkında Tavsiye Kararları*"nda öğretmenliğin, özel yetenek ve yeterlilik isteyen önemli bir meslek olduğunu belirtmiş; buna uygun yetiştirme politikası, özlük haklar, örgütlenme hakkı, eğitime katılma, akademik özgürlükler ve yönetimin öğretmene karşı yükümlülükleri konusunda önemli saptamalar yapmıştır. Bu tavsiye kararları, 25. yıldönümü olan Ekim 1991'de kutlama konusu yapılmış ve bunlara yenileri de eklenmiştir.

109. Söz konusu evrensel tavsiye kararları, öğretmenliğin saygınlığının korunup geliştirilmesi konusunda öncelikle yönetenleri (iktidarları) yükümlü kılmakta, bu konuda öğretmenlerin örgütlü katılımını vazgeçilmez bir ilke olarak kabul etmektedir.

110. Ülkemizde, bu ilkelere başkaları da eklenerek, devleti yönetenlerce, öğretmenliğe ve öğretmene gereken değer verilmelidir. Bunun önkoşulu,

öğretmenlerin örgütlenme hakkını tanımak ve sorunları öğretmenlerle birlikte çözmektir.

B. Eğitim Ticareti ve Öğretmen Göçü

111. Ülkemizde eğitim hizmeti giderek ticaret konusu olma eğilimi göstermektedir. Özel öğretim kurumları, vatandaştan aldığı paralardan öğretmene daha fazla ücret vererek, yetkin öğretmenleri devlet okullarından çekip almaktadır.

112. Öte yandan, resmi okullarda ve evlerde verilen kurslarla, devlet hizmetinde çalışan öğretmenler de öğrencilerle ve velilerle para ilişkisine girmek zorunda kalmıştır. Kimi öğretmenler de başka ek işler tutarak, veli ve öğrenci ile farklı bir ilişki içine girerek, geleneksel saygınlığını kaybetmiştir.

C. Can Güvenliğinin Sağlanması

113. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde öğretmenlerin can güvenliği kalmamış, birçok meslektaşımız cinayetlere kurban gitmiştir. Bölgede can güvenliğinin bir an önce sağlanmasını, meslektaşlarımızın korunmasını bekliyoruz.

114. Yeterli aylık, ücret ve sosyal haklar sağlanarak resmi eğitim kurumlarındaki öğretmenlik çekici ve özenilen bir meslek haline getirilmeli ve erozyon önlenmelidir. Yatılılık-bursluluk sistemi getirilerek, yoksul-yetenekli gençler öğretmenliğe kazandırılmalıdır.

Ç. Öğretim Özgürlüğünün Korunması

115. Öğretmenlik, geniş ölçüde düşünce ve anlatım özgürlüğü gerektirir. Öğretmen, öğretebilmek için hem kendi düşüncesini rahat ve özgürce açıklayabilmeli, hem de öğrencilerinin görüş ve düşüncelerini özgürce açıklayabilecekleri ortam ve olanağı yaratabilmelidir.

116. Oysa ülkemizde öğretmenin ve öğrencinin düşünce özgürlüğü hep tehdit altındadır. Birçok öğretmen ve öğrenci, okuduğu ya da okuttuğu kitap hatta kullandığı sözcükler yüzünden hesap vermek zorunda kalmış, ceza almıştır.

117. "Konuşan Türkiye"ye öncelikle okuyan, konuşan, ve yazan öğretmen ve gençlikle ulaşılabilir. Öğretmenin konuşma, yazma, öğretme ve konuşturma özgürlüğü korunmalıdır.

D. Öğretmenlikte Kariyerin Özendirilmesi

118. Öğretmenlik, akademik niteliği ağır basan bir meslektir. Öğretmenlikte yenilenmek, bilim ve teknolojinin gelişimini izlemek, zihinsel üretim yapmak büyük değer taşır ve öğretmen yaşamboyu öğrenci kalan bir kişi ve toplum adamıdır. Bu nedenle de öğretmenini sürekli yetişimi için özendirici etkenler gerekir.

119. Öğretmenin, özellikle kendi alanında ve mesleğinin yan alanlarında öğrenim görmesine, mesleğinde yatay ve dikey geçişine, üst öğrenim ve uzmanlık çalışmaları yapmasına destek olmak üzere Bakanlık izin, üniversite ile işbirliği, hizmetiçi eğitim, açıköğretim gibi her türlü kolaylığı ve olanağı sağlamalıdır.

120. Ek öğrenimde başarılı olan öğretmenlerin bu emeği, para ve üst göreve geçiş kolaylığı vb. yollarla değerlendirilmeli ve ödüllendirilmelidir.

121. Lisans sonrası öğrenimi başaran öğretmenlere, *uzman öğretmen, mühendis öğretmen, avukat öğretmen* vb. ünvanlar verilmeli, akademik görevlerde (danışman öğretmen, zümre başkanı vb) bunlara öncelik tanınmalıdır. Bu öğretmenlerden, yönetici,

müfettiş, uzman, hizmetiçi eğitimi eğiticisi olarak yararlanılmalıdır.

E. Kadın Öğretmenler

122. Türkiye'de öğretmenlerin yaklaşık yarısı kadındır. Oysa kadın yönetici, müfettiş ve uzman sayısı son derece düşüktür. Mesleğin her alanında kadın öğretmenler ikinci plana itilmiştir.

123. Kadın öğretmenlerin yönetici, müfettiş ve uzman olarak eğitim hizmetlerinde daha etkili duruma gelmeleri özendirilmelidir.

F. "Öğretmenler Günü" ve "Yılın Öğretmeni"

124. Türkiye'de 1980'e kadar, öğretmen okulunun ilk açılış günü olan 16 Mart 1848'in yıldönümü "*Öğretmenler Günü*" olarak kutlanırdı. 12 Eylül 1980 askeri darbesi, öğretmenlerin elinden bu günü de aldı. Generaller Rejimi, aslında *Harf Devriminin* ve halk eğitiminin yıldönümü olan 24 Kasım'ı "*Öğretmenler Günü*" olarak dayattılar. Her yıl bugün resmi törenlerle, kırıngın ve küskün öğretmenlerce bu gün an-garya olarak kutlanmaktadır. Bu günde, sicil durumu-

na ve yapılan mülakattaki sonuca göre "*yılın öğretmeni*" seçilmekte ve bunlara *parasal* ödülleri verilmektedir.

125. Bir an önce bu uygulamalar terkedilmeli, öğretmenler geleneksel günleri olan 16 Mart'ı kutlamaya devam etmelidirler. *Yılın Öğretmeni* uygulamasından da derhal vazgeçilmelidir.